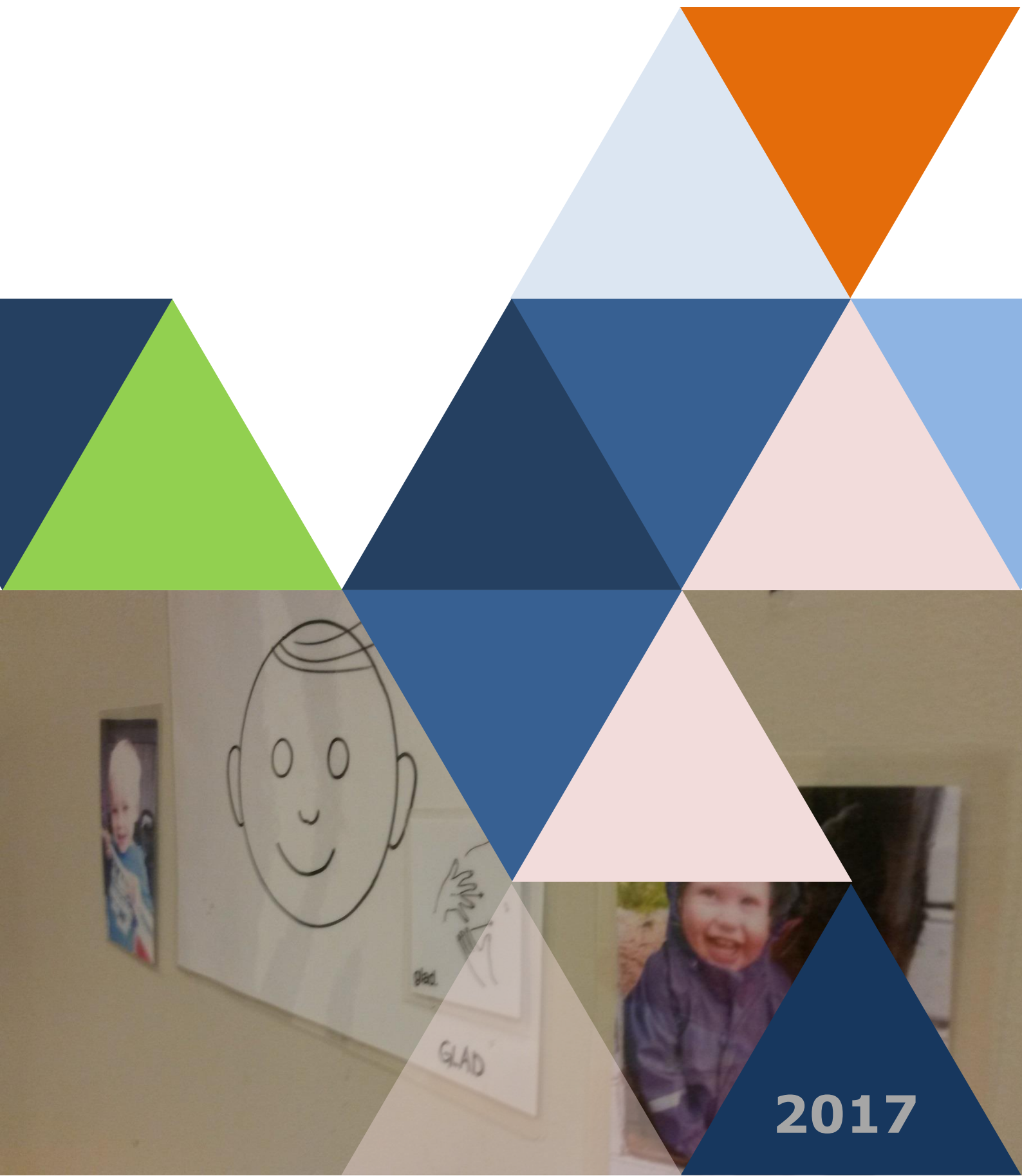

MEG SELV OG ANDRE

PROSJEKTRAPPORT, BASE 1

2017

MEG SELV OG ANDRE

BASE 1

TIDSROM: September, oktober og november

Hovedmål

Barna skal få uttrykke seg verbalt og kroppslig og bli bevisst at alle har følelser og grenser.

Barna skal bli møtt på egne følelser og få hjelp til å forså og kjenne igjen disse.

Barna skal få begynnende forståelse for likeverd og respekt for hverandre

Barna skal møte et språkmiljø som bygger opp rundt kroppen og følelser.

Rammer og organisering

Base 1

Denne høsten har vi vært 10 barn fra 1 til 2,3 år. Flere av barna startet på vinteren og våren og kjenner allerede avdelingens hverdagsaktiviteter og rutiner. De nye barna har lett tilpasset seg avdelingens miljø. Vi har delt gruppen etter utvikling og alder og har da 4 «små» og 6 «store» barn på avdelingen. Denne inndelingen har vi gjort i aktiviteter, samlinger og i utetid for å skape mindre grupper som gjør det mer oversiktlig for barna og lettere å tilpasse prosjektet til gruppen. I hverdagen har vi i personale funnet tema sammen og delt samlingene med små og store mellom oss så barna får oppleve ulike samlinger og vinklinger til tema.

Til prosjektet har vi satt av tiden i samling tre dager i uken. Samlingen har vært fra ca 09.45 hver dag og har hatt en varighet på ca 15 minutter. Vi har også hatt fokus på dette prosjektet i aktivitetsperioder før samlingen, i utetiden og etter barna har sovet. Dette har somregel vært tirsdag til fredag, men vi har også vært fleksibelt og har hatt aktiviteter etter behov.

Hva har vi gjort?

I starten av prosjektet valgte personale form på samlinger og hvilken følelse som vi skulle arbeide med. Vi har arbeidet med en følelse for hver uke etter dette, med unntak av sint som måtte gå over to uker. Vi har arbeidet systematisk med samlinger og språk gjennom hele perioden og vinklet dette mot følelser, kropp, individet og gruppen.

Vi har tilpasset lekemiljø for å legge til rette for ulik lek og gi muligheter for språk og det sosiale, og vi har strukturert hverdagen så barnas deltagelse rundt måltid er blitt større.

Mestring og motorikk har vi lagt til turene våre i nærområdet, vi har gått en tur med de små og to med de store hver uke, så langt det har latt seg gjøre.

Hver annen til tredje uke har vi hatt prosjektplanen oppe som sak på basemøte for å videreføre og justere planene og sammen finne veien videre.

Kommunikasjon, språk og tekst

Vi har aktivt arbeidet med å bekrefte og vise barna følelser gjennom denne perioden. Dette har vi gjort i hverdagen når mulighetene har vært tilstede, og gjennom samlinger. I samlingene har vi hatt med oss bilder av ulike følelser og disse bildene har både vært av andre barn og bilder tatt av barnegruppen. Med utgangspunkt i glad, lei seg, sint og overrasket har vi sammen med barna laget «ansikter» som har blitt hengt opp i barnehøyde.

Her har vi også utvidet med tegn til bildene så vi får en ekstra språkforsterkning. Etter hvert som vi har tatt bilder av barnas uttrykk har også disse blitt hengt opp på veggen rundt «ansiktene». I samlingene har vi alltid startet med bilder av andre barn som er tydelig i uttrykket, dette er bilder som tilhører «Steg for steg», og som gav

voksne og barn et tydelig utgangspunkt for samtale.

Vi startet prosjektet med å legge til rette for og oppmuntre til tumlelek og flirekonsertter. Vi avgrenset dette noen ganger til innergarderoben vår om det var annen lek på avdelingen mens andre ganger var det løpelek på hele avdelingen. Flirekonserttene startet gjerne rundt måltidene og fikk lov å vare så lenge det ikke var veldig forstyrrende for andre barn. Både tumlelek og flirekonsertter er lek som styrker det sosiale og som naturlig øver turveksling, blikkontakt og imitasjon.

I dette prosjektet har vi satt opp 14 begreper som vi skulle arbeide med. Denne oppgaven har vi løst gjennom samlinger, bilder, konkrete og vi har også laget en kropp med utbyttbart hode for å fokusere på kroppen.

Vi har funnet bøker som omhandler temaet og satt av tid hver uke til å lese. Vi har også funnet fram dukker som har gitt oss mulighet å starte lek og fokusere samtalen i lek rundt begrepene. Gjennom hele prosjektet har vi brukt sang for å forsterke temaet. Disse har vi øvet på med tegn eller konkrete.

Etikk, religion og filosofi

Respekt for hverandre er viktig og vi har forsøkt å legge til rette for dette gjennom lek og samlinger. Vi har støttet

barna i å uttrykke egne grenser, og å overholde andre grenser. Ved å ha fokus på at man skal trøste og bry seg om ser vi at barnegruppen er oppmerksom når andre gråter og gjerne kan trøste hverandre og støtte.

Gjennom dette prosjektet har vi arbeidet med å framme samarbeid og her ser vi at det er en økt grad av støtte, kompromiser og hjelp i samspillet til barna.

Dette har vi gjort ved å være konsekvent i grensesetting og støtte barnas lek og intensjoner. Samtidig har vi hjulpet barna å sette grenser for seg selv og vise når situasjoner blir feil, eller når barna blir lei seg.

Likeverd handler om at alle skal få like muligheter uansett hvem de er og å være en del av et felleskap. Å vente på tur kan være en synliggjøring av at andre er like viktig som en selv er. Her har vi arbeidet systematisk med måltid, samlinger og aktiviteter for at barna skal få en forståelse for at vi er et felleskap og at alle tar del og får etter tur. Dette kan være vanskelig for de yngste, så ofte har man gjerne startet med dem hvis gruppen er stor. Samlingen for de minste er bare 4 barn så her har dette gått bra.

Hvordan vi oppfører oss og henvender oss til hverandre har vært utgangspunkt for samtale og konfliktløsning. Vi voksne har vært modeller og støttespillere i starten, men etter en stund kunne vi se

at noen av de eldste barna også kunne vise andre hva de skulle gjøre for å løse problemer eller trøste.

Barnehagen er en kultur i kulturen, og det gjør at vi bruker rammer, regler og normer fra samfunnet rundt oss. Vi har fokusert på rammer som handler om å støtte, trøste og sette grenser ut i fra seg selv. I tillegg har vi også arbeidet med rammer rundt måltid og bordskikk. Her har vi gitt barna modellsetninger og har forventninger til språk, deltagelse og selvstendighet. Vi har øvet på turtakning og henvendelse og at barna lærer seg til å spørre når de ønsker noe. Barna får ta del i måltidet ut i fra utvikling, får smørre maten sin og rydde etter seg.

Å bli kjent med egne og andre følelser gir oss også mulighet prate om dem og også hjelpe barna å regulere egne følelser. Det har vært en grunn tanke at det må være lov å ha alle følelser og man skal bli møtt på dem samtidig som man også skal kunne klare å regulere seg så ikke følelsene tar overhånd. Vi har i hverdagen støttet og satt ord på barnas følelser og ved å være tilstede og nær har vi hatt mulighet å hjelpe barna gjennom negative følelser.

Kropp, bevegelse og helse

Omsorg er en viktig del av hverdagen i en småbarnsavdeling. Vi bruker COS modellen i arbeidet på avdelingen og vi er tett på barna. Vi har også jobbet med en baktanke om at det er den gode relasjonen som skaper rom for samarbeid og ønske om å gå hverandre i møte. Samtidig settes det krav til barna, vi har utfordret og lagt til rette for selvstendighet og mestring.

Barna her fått bekreftelse på sine følelsesmessige uttrykk og vi har også sett på hvordan vi ser ut, og hvordan andre ser ut. Gjennom å bruke speil, bilder på veggen, piktogrammer og tegn har barna fått erfare hvordan de ulike følelsene ser ut hos seg selv og hos andre.

Gjennom turene våre og lekegrupper har vi lagt til rette for motoriske utfordringer. Vi har hatt lyst å utfordre spesielt den eldste gruppen og disse har fått gå turer som har vært tett på det de klarer å gjennomføre. Samtidig har vi også ville ha en kultur for å heie hverandre fram og gi støtte der det har vært nødvendig så turene har hatt en positiv ramme.

På avdelingen har vi bygget enkle hinderløyper og aktiviteter som har inkludert grunnbevegelsene, spesielt løpe, klatre og hoppe.

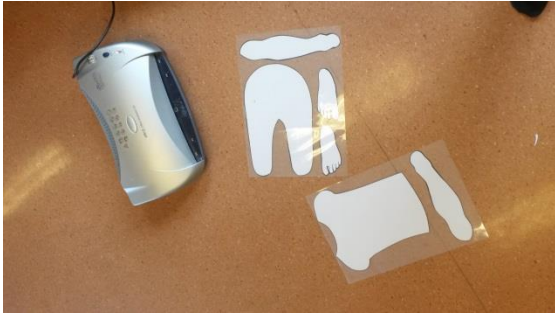
Vi har de siste to månedene satt av tid 4 ganger i uken for at barn i følge med voksne har laget lunch og dekket bord. Vi har også hatt fokus på at barna skal rydde etter seg når de forlater bordet etter forkost og lunch. Hver fredag har vi laget varm lunch, og barna har de fleste ganger fått være med på deler av prosessen. Vi har hatt forventninger til barna i måltidene og regler for hvordan vi skal spise og oppføre oss. Dette har bygget på en speiling av hva som kommer til å forventes av barna senere i møte med den norske måltidskulturen.

Å veksle mellom aktivitet å hvile har i denne perioden handlet om å være tett på barna og lese deres behov. Vi har forsøkt ta barnas initiativ og uttrykk, samtidig har vi vært tydelig på rutinen rundt å hvile etter lunch. Her har vi klart å skape klima for et godt samarbeid mellom barn og voksne. Alle barna på avdelingen sover og vi har klart å skape en forventning til at barna selv går å legger seg. De som ligger i vogn trenger mer støtte fra voksne, men vi har 6 barn som sover inne på madrass og disse er dels selvstendig i denne situasjonen.

For å jobbe med begreper om kroppen har vi laget en «kropp» på veggen med

utbyttbare hoder. Barnas hoder har hengt rundt og det har vært utgangspunkt for samtale og lek. Denne kroppen har vi hentet fra de eldre barna og vi har vært på besøk på Base 3 og «lånt» kroppsdelene. Det vil si at vi har brukt store barn som modell for armer, ben hender osv.

Erfaringer og forslag til endring

Vi har hatt en grei struktur og framdrift gjennom hele prosjektet og vi har fått arbeidet med alle punktene som planen beskriver. Vi ser også at vi har en grei måloppnåelse i forhold til det som var utgangspunktet.

Vi opplever at barna blir sett og hørt i hverdagen og vi opplever at barna generelt har en god språkutvikling både verbalt men også kroppslig.

Vi har gjennom prosjektet møtt barna på følelsene deres og har som voksne satt ord på barnas følelser etter hvert som barna har gitt uttrykk, vi har også arbeidet aktivt med å vise de andre barna disse følelsene og vise/ håndlede til et handlingsmønster som skal underbygge støtte og å vise hensyn.

Gjennom å være tydelig på å ha et gruppe fokus og et fokus på individ som en del av gruppen har vi arbeidet med likeverd og respekt. Gjennom å vise ved hjelp av turtakning og oppmerksomhet at alle får gi uttrykk og ta plass har vi lagt et opplevelsesgrunnlag at alle har rett på oppmerksomhet og at alle må få

være med. Vi har også vært oppmerksom barnas uttrykk og tillagt deres utsagn vekt. Dette har gitt dem medvirkning der det har vært naturlig at de skal ha det.

I denne perioden har vi arbeidet med følelser og vi opplevde sjelden at barn var sint og det har vært vanskelig å finne gode anledninger til å gripe fatt i denne følelsen i hverdagen. Vi fikk bruke bilder men vi så det var vanskelig for en del av barna å sette seg inn i denne følelsen.

I etterkant kan vi si at vi skulle vært tydeligere på valg av litteratur i dette prosjektet. Det var en del bøker tilgjengelig og disse brukte vi godt.

Som en tillegg i dette prosjektet har vi fått bygget et utekjøkken og en dukkeseng til å utvide leken også ute. Det har vært en god aktivitet for barna å være med på og vi ser at barna har vært i lek rundt disse artefaktene. Disse er blitt tatt litt i bruk, men vi voksne kunne sikkert vært bedre til å invitere til lek og starte fantasilek her med barna.

Øyvind Tumyr, Base 1.